

KAZAN KABI

Esas konumuz olan kazan kabına dönerek kazan kabının nasıl bir ihtiyaçtan hasıl olduğunu, nereler kullanıldığını ve nasıl dokunarak kazan kabı haline geldiğini anlatmaya çalışalım.

Kazan kabı, kullanış tarihi bilinmemekle beraber, daha çok Anadolu da yerli Türklerin kullandığı bilinmektedir. O günün şartlarında konup göçen insanların bir yerden bir yere ihtiyaçlarını bir araya toplayarak içine koydukları ve sırtlarında taşıdıkları bir eşyadır ve ev gerecidir. Ana malzemeleri keçi kılı, koyunyününden ibarettir.

Malzemenin Hazırlanış Şekli

Yün ve kıl burma yapılarak eğrilmeye hazır hale getirilir yani ip yapılmak üzere kirmen veya iğde eğrilerek hazırlanır, çıkırık diye tabir ettiğimiz bir aletle bükülerek hazır hale getirilir. Renklendirmek için genelde kökboyası kullanılmıştır. Büyükçe kazanlarda sular kaynatılır hangi renge boyanacaksa boyalar ayrı ayrı kazanlara konarak renkler oluşturulur. Bu aşamadan sonra dokuma safhasına gelinir.

Dokunuş Şekli

Istar diye tabir edilen ağaçtan yapılan değişik yerlerde daha farklı isimle tanınan gergef diye de bilinen tezgahta önce mahir bir şekilde ipler dikey olarak gerilir. Buna IYGI ipi de deniyor. Bazenilmek atılarak bazen de düz şekilde IYGI ipinin içinden geçirilerek dokuma işleri tamamlanıncaya devam eder dokumaya yardımcı olan alete de varan gelen denir.

Bu dokuma işleri genelde kış günlerine denk getirilir. Bizim yöremizde kadınlarımız tarafından dokunur. Bir şenlik havasında geçer dokuma günleri. İmece usulü yardımlaşarak o soğuk kış günlerini değerlendirirler. Bu işler kışın başlamasıyla birlikte bahara kadar devam eder sadece kazan kabı dokunmaz başka ihtiyaç malzemeleri de aynı tezgah ta yapılır. Bunları sıralayacak olursak başta Türkmen Kilimi, Kürt Kilimi, Çerkez Kilimi değişik motiflerde isimlerine has bir şekilde dokunur hiçbirisi birbirine benzemez ayrıca tahta çuvallar, yayma çuvallar, hurçlar, tea çuvalları da dokunarak kullanılmak üzere hazır hale getirilir.

Bu işler yapılırken kış geleneklerimizde her yıl yenilenerek yaşanır. Maniler söylenir neşeleniriz. Hikayeler anlatılır eğleniriz. Ağıtlara söylenir hüzünleniriz ama sonuçta bir kışın soğuşunu sıcak ortama çevirerek komşularımızla ilişkilerimizi daha güzel bir ortamda yaşayarak yeni bir yıla tekrar hazırlanmanın vaatlerini de vermiş oluruz. Resimlerde de gördüğünüz gibi kazan kapları hazır hale getirilmiş, içleri doldurularak sırtlarımızla taşımaya hazırlanmıştır.

Kazan kabı Anadolu insanının vazgeçilmez bir gerçeğidir. Günümüzde ismi değiştirilerek modern toplumlarda sırtta pusat, öne asılırsa kanguru, elde taşınırsa çocuk sepeti diye adlandırılmaktadır ama bir gerçek var ki kazan kabı Anadolu insanının sırtında varlığını her şeye inat sürdürmeye devam etmektedir.